

# افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد  
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

فرستنده: نسترن نصرتی  
۱۲ مارچ ۲۰۲۱

## چرا تشنج بین روسیه و اروپا به اوج رسیده است؟

تیرگی روابط روسیه و اتحادیه اروپا که مهم ترین شریک تجاری روسها محسوب می شود بر همه حوزه های همکاریهای دو طرف سایه انداخته است و این وضع روابط بین مسکو و بروکسل (مرکز اداری اتحادیه اروپا) بی سابقه است.

روابط روسیه و اتحادیه اروپا بخش مهمی از روابط مسکو با کشورهای غربی است که مناسبات با امریکا جزء دیگر این مجموعه روابط را تشکیل می دهد.

به همین دلیل روابط روسیه و اتحادیه اروپا تحت تاثیر تشنج های بین مسکو و واشنگتن قرار دارد به گونه ای که هر زمان که روابط روسها با امریکایی ها پرتشنج بوده است به طور خودکار اختلافات به اروپا و روسیه کشانده شده است.

### اوج گرفتن تشنج ها در هفته گذشته

بازداشت ناوالنی یکی از معارضان غربگرای روسیه، بهانه ای دست اتحادیه اروپا داد تا هفته گذشته چهار مقام عالی رتبه روسیه را به اتهام مشارکت در روند قضائی منجر به محکومیت «آکسی ناوالنی» منتقد روس، تحریم کند. «الکساندر کالاشنیکوف» مدیر سازمان زندان ها، «الکساندر بستریکین» مسؤول کمیته تحقیقات، «ایگور کراسنوف» دادستان عمومی و «ویکتور زولوتوف» رئیس گارد ملی روسیه، چهار مقامی هستند که نامشان در لیست سیاه سفر به اتحادیه اروپا ثبت شده و از این پس حق ورود به خاک هیچ یک از ۲۷ کشور عضو این اتحادیه را ندارند. به تبعیت از اروپا، وزارت خزانه داری امریکا نیز سه شنبه هفته گذشته ۱۴ نهاد را در پرونده «آکسی ناوالنی» فعال سیاسی روس زندانی در این کشور در فهرست سیاه قرار داده است.

هفت مقام ارشد روس نیز در این رابطه در فهرست تحریم های امریکا قرار گرفته اند که «الکساندر بورتنیکوف» رئیس سازمان امنیت فدرال روسیه، «سرگئی کرینکو» معاون اول دفتر رئیس جمهوری روسیه، «ایگور کراسنوف» دادستان کل روسیه، «الکساندر کالاشنیکوف» و «آکسی کریووروچکو» معاونان وزیر دفاع از آن جمله هستند.

## واکنش روسیه به تحریم های جدید

تحریم های جدید واکنش شدید روسیه را به همراه داشت به طوری که دیمیتری پسکوف سخنگوی رئیس جمهوری روسیه گفت: تحریم های جدید اروپا و امریکا علیه روسیه به طور قابل توجهی به روابطی که در حال حاضر نیز در وضعیت بدی قرار دارد، لطمه می زند.

سخنگوی رئیس جمهوری روسیه همه اتهامات علیه روسیه را پوچ دانست و تصریح کرد: ادعای اروپا و امریکا مبنی بر مسمومیت ناوالنی بدون این که شواهدی برای اثبات این ادعا ارائه کند، انزجارآور است.

وی خاطرنشان کرد که سازمان های ذیربط روسیه، طرح پاسخ به تحریم های جدید ضدروسی از سوی امریکا و اتحادیه اروپا را به رئیس جمهوری روسیه ارائه می دهند.

سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه دیروز در خصوص تحریم های احتمالی امریکا علیه روسیه گفت که چنین اقدامی قطعاً واکنش روسیه را در پی خواهد داشت.

«ماریا زاکارووا» سخنگوی وزارت امور خارجه روسیه نیز ادعای مسموم کردن «الکسی ناوالنی» با یک ماده جنگی مسموم کننده از سوی امریکا، آن را که دلیل برای وضع تحریم های جدید در مورد روسیه خوانده شده است، ادعای کاملاً پوچ خواند.

وی افزود: این اقدام فقط بهانه ای برای ادامه مداخله آشکار در امور داخلی روسیه است و قصد پذیرفتن این وضع را نداریم و به آن به طور متقابل پاسخ می دهیم.

«ولادیمیر چیژوف» نماینده دائمی روسیه در اتحادیه اروپا نیز اعلام کرد که پاسخ تحریم های ضد روسی اتحادیه اروپا را خواهیم داد.

امریکا و اروپا تاکنون ده ها بسته تحریمی در مورد روسیه در عرصه های مالی و اقتصادی وضع کرده و صدها شهروند روس به ویژه مقام های این کشور در فهرست های تحریمی امریکا و اروپا قرار دارند.

## تاریخچه اختلافات روسیه و اتحادیه اروپا

تشنج ها و اختلافات بین روسیه و اتحادیه اروپا از سال ۲۰۱۴ و با روی کار آمدن دولت غرب گرا در کییف و سرنگونی حکومت نسبتاً طرفدار کرملین در اوکراین آغاز شده و تشدید شد.

روسها هیچ گاه نقش اروپا را در سرنگونی حکومت ویکتور یانوکوویچ در اوکراین که سیاستمداری متمایل به روسیه بود، فراموش نمی کنند و در مناسبت های مختلف این موضوع را به طرف های اروپائی یادآوری می کنند.

سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه بتازگی در دیدار با نمایندگان رسانه های خارجی در روسیه به توافقنامه بین سه کشور اروپائی شامل آلمان، پولند و فرانسه با دولت سابق اوکراین اشاره کرد که روز ۲۰ ماه فبروری سال ۲۰۱۴ وزیران خارجه این سه کشور با یانوکوویچ رئیس جمهوری وقت اوکراین امضاء کردند.

وی خاطرنشان کرد که روز بعد از امضای این توافقنامه (روز ۲۱ سال ۲۰۱۴)، مخالفان دولت اوکراین به رغم این توافقنامه، دولت یانوکوویچ را که با برگزاری انتخابات پیش از موعد ریاست جمهوری و پارلمانی موافقت کرده بود سرنگون کردند و این در واقع لکه ننگی بر دامن اتحادیه اروپا است.

پس از حوادث ماه فبروری کییف و سرنگونی دولت یانوکوویچ، روس تبارها در شرق اوکراین سر به شورش پرداخته و در دو استان دونتسک و لوگانسک جمهوری خودخوانده تأسیس کرده و مسکو هم حمایت کرد و در شبه جزیره کریمه

هم پس از برگزاری همه پرسی که اکثر ساکنان به جدائی از اوکراین رأی دادند با امضای توافقنامه ای، این منطقه به روسیه ملحق شد.

اتحادیه اروپا پس از این حوادث، شروع به اعمال بسته های تحریمی در مورد روسیه کرد و دهها سازمان و شرکت روسی و صدها شهروند این کشور را در فهرست تحریم ها قرار داد و روسیه نیز در پاسخ واردات محصولات کشاورزی و مواد غذایی از کشورهای اروپائی را منع کرده و فهرست سیاه مقامها و شهروندان اروپائی منع شده از سفر به روسیه را تشکیل داد.

### دور کنونی تشنج های روسیه و اتحادیه اروپا از کجا آغاز شد؟

موج بزرگ تشنج های بین روسیه و اتحادیه اروپا سه سال پیش، از زمان حادثه اسکرپال آغاز شد و دولت انگلیس مدعی شد که عوامل امنیتی روسی اقدام به مسموم کردن سرگئی اسکرپال جاسوس دوگانه روسی و دخترش یولیا که به لندن پناهنده شده اند، کردند.

سرگئی اسکرپال و دخترش یولیا روز چهارم ماه مارچ سال ۲۰۱۸ (۱۳ حوت ۹۶ چند روز پیش از انتخابات ریاست جمهوری در روسیه) در سالزبری انگلیس مسموم شدند و دولت انگلیس در کمتر از ۲۴ ساعت، روسیه را به دخالت در این حادثه متهم کرد.

دیپلمات های انگلیس موفق شدند سران حدود ۳۰ کشور غربی عمدتاً عضو ناتو را مجاب کنند که حدود ۱۵۰ دیپلمات روس را در حمایت از انگلیس از کشورشان اخراج کنند.

این مسأله باعث سقوط سطح روابط روسیه و اتحادیه اروپا شد و به همکاریهای محدود بین مسکو و کشورهای اروپائی که پس از حوادث سال ۲۰۱۴ به سطح پائینی سقوط کرده بود، ضربه زد.

این وضعیت باعث شد تا حجم مبادلات بازرگانی بین روسیه و اتحادیه اروپا که در سال ۲۰۱۳ به ۴۱۷ میلیارد دلار رسیده بود، در سال ۲۰۱۹ به حدود ۲۸۰ میلیارد دلار کاهش بیابد.

موج کنونی تشنج های بین روسیه و اتحادیه اروپا در پائیز گذشته و پس از بد شدن حال الکسی ناوالنی منتقد اصلی رئیس جمهوری روسیه آغاز شد.

وی بیستم ماه اگست سال ۲۰۲۰ (سی ام اسد) در بازگشت از سیبری به مسکو بیمار شد و پس از فرود اضطراری هواییما به بیمارستانی در شهر تومسک سیبری منتقل شد و سپس به یک مرکز درمانی در برلین انتقال یافت، جایی که پزشکان اعلام کردند : نشانه هایی از مسمومیت وی با ماده سمی نوویچوک وجود دارد.

دولت روسیه هر گونه دست داشتن در این حادثه را رد کرد و از دولت المان خواستار ارائه شواهد در مورد مسمومیت ناوالنی شد و این مسأله باعث اختلاف بین روسیه و کشورهای اروپائی شد تا این که سرانجام اتحادیه اروپا در پرونده ناوالنی تحریم هائی را در مورد شرکت های روسی و شماری از مقامهای این کشور وضع کرد.

مسأله دیگری که اخیراً موجب افزایش تشنج ها بین روسیه و اتحادیه اروپا شد اخراج سه دیپلمات اروپائی از روسیه به دلیل شرکت در تظاهرات در حمایت از ناوالنی در مسکو و سن پترزبورگ بود که در روز سفر بورل به مسکو و همزمان با مذاکرات این مقام ارشد اروپائی با لاوروف انجام گرفت که از نظر اروپائی ها به مثابه تحقیر بورل بود.

عامل دیگری که باعث تشدید اختلافات بین روسیه و اتحادیه اروپا شده است، وجود تشنج های نظامی و نگرانی متقابل روسیه و ناتو به عنوان بازوی نظامی اروپا و امریکا است.

مقامهای روسیه و ناتو همواره از اقدامات یکدیگر انتقاد می کنند و آن را نگران کننده می خوانند و روسها بارها اعلام کرده اند که پیمان ناتو بدون توجه به نگرانی های روسیه زیرساخت ها و تأسیسات نظامی جدید در نزدیکی مرزهای روسیه ایجاد می کند.

ناتو و روسیه هر سال چند مانور در بحیره سیاه و بالتیک و بحیره بارنتز برگزار می کنند و این مانور ها از دو طرف با نگرانی رصد می شود و مسائلی که در این عرصه به وجود می آید بوضع روابط روسیه و اتحادیه اروپا تاثیر منفی می گذارد.

### امریکا در پشت صحنه اختلافات روسیه و اتحادیه اروپا

رئیس مرکز مطالعات ژئوپلیتیک روسیه معتقد است، امریکا نمی خواهد روابط روسیه و اتحادیه اروپا گسترش بیابد و از طریق نیروهای سیاسی طرفدار خود در اروپا برای این منظور تلاش می کند.

«کنستانتین سیوکوف» در گفت وگو با خبرنگار ایرنا در مسکو، گفت: دولت امریکا خواهان تضعیف اتحادیه اروپا است در حالی که همکاری این اتحادیه با مسکو آن را تقویت می کند و چنین همکاری و اتحادی به همبستگی آتلانتیکی (امریکا و اروپا) ضربه وارد می کند.

رئیس مرکز مطالعات ژئوپلیتیک روسیه گفت: امریکا درصدد بازداشتن روسیه است و اتحادیه اروپا نیز در زمان حاضر در مسیر تعیین شده از سوی واشنگتن علیه روسیه حرکت می کند.

وی گفت: امریکا می خواهد گاز فشرده خود را به بهای گرانتر از گاز روسیه در اختیار اروپا به ویژه المان قرار دهد و به همین دلیل مخالف احداث خط لوله گاز جریان شمالی ۲ است که بیش از ۹۰ درصد عملیات احداث آن اجراء شده است.

خط لوله گاز جریان شمالی ۲ یا نورد استریم ۲ پروژه ای مشترک میان شرکت گازپروم روسیه و پنج شرکت اروپایی شامل «انجی» فرانسه، «او. ام. وی» اتریش، «رویال داچ شل» هالند و «یونیپیر» و «وینترشل» المان است. این خط لوله دوقلوی ۱۲۰۰ کیلومتری قرار است سالانه ۵۵ میلیارد متر مکعب گاز را از روسیه به المان منتقل کند.

در نهایت می توان گفت قرائن و نشانه ها حاکی از آن است که تنش ها در روابط روسیه و اتحادیه اروپا حداقل در میان مدت کاهش نخواهد یافت و این وضع باعث راکد شدن همکاریهای مسکو با مهم ترین شریک تجاری آن شود و روسها با نا امید شدن از تلاش های خود برای بهبودی روابط با این اتحادیه به طور جداگانه با برخی از کشورهای اروپایی همچون ایتالیا روابط داشته باشند اما باتوجه به ساختار تصمیم گیری تمرکز یافته اتحادیه اروپا در بروکسل، انتظار همکاریهای قابل توجهی از این تلاش ها نمی رود.